

I
Merikrooppa

1.

Vasta kihlautumisen jälkeen hän oli ymmärtänyt, mitä oli väki-valta ilman verta. Se ei roiskunut seinille eikä tahrinut mattoja, mutta rampautti. Vakavasti.

Toisinaan hän pystyi hoitamaan haavansa ja elämään kuten kuka tahansa muu. Sulautumaan väen paljouteen, kaduille, toreille ja työpaikan kahvipöytään. Vammathan olivat sisäisiä, ei niihin kiinnitetty huomiota.

Kotona oli vaikeampaa. Siellä kipu oli aaltoilevaa. Välillä poissa, mutta useimmiten kuitenkin ei. Koko skaala oli tullut tutuksi. Kaikki sen synkät sävyt. Ajan myötä niitä oppi jopa odottamaan. Aistimaan pieniä merkkejä, jotka laukaisivat ensin ahdistuksen ja sen jälkeen pelon. Niin kävi nytkin. Oli aivan tavallinen perjantai-ilta.

Huoliteltu nainen istui sängyn laidalla ja vain kuunteli. Muuten hiljaista, mutta ilmastointilaite humisi tasaisesti, kuten aina. Hän katsoi ympärilleen ja totesi kaiken olevan lähestulkoon harmoniassa. Jopa antiikkinen kaappikello resonoi muun sisustuksen kanssa tuomalla ripauksen aksenttia täydellisyyteen.

Nainen havahtui valuvan veden ääneen ja suoristi vaistomaisesti selkäänsä. Otti kulauksen viinilasistaan ja jäi odottamaan. Seuraamaan merkkejä. Mies tuli vessasta. Sulki oven perässään, mutta siitä ei voinut päätellä vielä mitään. Nainen haki katsekontaktia, jota ei kuitenkaan tavoittanut. Se oli jo todennäköinen merkki. Viini tuntui heti jotenkin karkeammalta nielussa. Silmäkulmastaan hän erotti miehen löysentävän solmiotaan. Alkoholi vaimensi hermostuneisuutta ja lopetti onneksi käsien vapinan. Seuraavat hetket määrittäisivät loppuillan kulun.

Kun mies riisui housunsa, hän tunsi ahdistuksen aallon lähtevän vyörymään ruumiinsa yli. Ja saman aallon mukana vyöryivät loputkin viinit kurkusta alas. Merkit oli luettu. Vähän oli tehtävissä.

Kosketus toisti aina samaa kaavaa. Se ei tuntunut pahalta, muttei hyvältäkään. Vaatteita vedettiin hänen yltään. Kädet vaelsivat lääppien pitkin vartaloa. Hengitystä oli kaikkein vaikein sietää. Epärytmistä tai rytmistä, mutta aina egosentristä.

Miksi hän suostui siihen? Koulutettu nainen. Ehkä siksi, ettei kyennyt pakenemaan. Ainakaan vielä. Ehkä siksi, että hän ajatteli pystyvänsä pitämään ajatukset täysin ominaan. Hallitsemaan omaa tietoisuuttaan – vaikkei kehoaan. Oli helpointa antaa tautua... Kun kivun tumma kosketus otti syleilyynsä, hän siirsi huomion tarkkaavaisesti muualle. Pieniin yksityiskohtiin. Tavallisesti prosessikuvauksiin tai päivän aikana hoitamatta jääneisiin asioihin. Toisinaan riitti keskittyminen pelkästään herätyskellon viisarin ääneen. Tiedostamattaan hän oli oppinut ajankulun eksaktin määrittämisen kuulonvaraisesti. Jopa se riitti tuottamaan mielihyvää inhon keskellä. Se pieni palanen omaa ajattelua auttoi pitämään hengissä. Muu sielu oli jo murskattu.

Pienen viisarin värähtelystä hän osasi sekunnilleen määrittää ajan siitä, kun mies oli aloittanut, siihen kunnes mies oli lopettanut hänen makaamisensa. 12 minuuttia 53 sekuntia.

Tasan.

2.

Keltaiseen sadetakkiin pukeutunut nainen kiiruhti laiturilla 12 seisovaan IC-junaan. Ann-Mari Forsman ehti juuri kahden hengen hytin ovelle, kun juna lähti. Hän istahti alas ja laittoi ostamansa kahvin ja kivennäisveden minimaaliselle ikkunapöydälle.

Ann-Mari tunsi vastapäisellä paikalla istuvan miehen katseen, ja hänen mielessään kävi edessä olevat kaksi tuntia Turkuun. Olikohan tulossa tukala matka? Onneksi tyyppi istui vastapäätä eikä vieressä. Joskus lentokoneessa hän oli nähnyt, kun tunkeileva mies oli lojunut suurimman osan lentomatkasta puoliksi vieruskaverin päällä. Tosin hänen kohdallaan sellainen ei onnistunut. Hän nyökkäsi lyhyesti satunnaiselle matkakumppanilleen ja samassa huomasi tässä jotain tuttua.

– Ai, hei. En tunnistanut sinua. Oli niin äkkilähtö, etten ehtinyt katsoa ympärilleni. Olin vain niin tyytyväinen, että ehdin tähän junaan.

Puhuessaan Ann-Mari mietti kuumeisesti, kuka ihmeessä tuo tyyppi oikein oli.

– Hei, Ann-Mari. Pitkää aikaa. Ei ole nähtykään sitten yhtiön aikojen.

Miehen katse kirkastui. Näytti siltä, että hyttikaveri oli valmis pitkään ja syvälliseen keskusteluun, mitä Ann-Mari ei juuri nyt olisi kaivannut, kun ei muistanut edes miehen nimeä. Hän oli lähtenyt yhtiöstä jo kymmenen vuotta sitten. Lisäksi takana oli pitkä päivä puuduttavia palavereja ja tekemättömät työt. Kotihuolet ja anoppi odottivat vielä Turussa. Hän ei millään olisi jaksanut antautua minkäänlaiseen keskusteluun entiseksi

työkaveriksi tunnistamansa miehen kanssa. Yhteistyö ei ollut sujunut aikoinaan kovin hyvin. Ann-Mari oli unohtanut koko tyypin eikä olisi välittänyt muistella vanhoja asioita muutenkaan.

Tähän kahden hengen hyttiin Ann-Mari olisi toivonut omiin puuhiinsa syventynyttä tuntematonta, joka olisi nyökännyt ihmismäisesti ja jättänyt sen jälkeen rauhaan. Hän olisi halunnut mieluiten viettää kaksituntisen itsekseen. VR:n lyhennettyä junia se oli utopiaa.

– Mitä sinulle kuuluu? Olitko työmatkalla?

– Ei mitään erikoista. Palaveripäivä Helsingissä. Melko tavallista.

– Tiesitkö muuten, että minä olen vaihtanut ammattia?

– Niinkö? En tiennyt. En ole oikeastaan kuullut mitään entisistä töistä tai työkavereista sen jälkeen, kun lähdin.

– Niin. Olen huomannut, ettet ole somessa. Siellä iso liuta entisiä ja nykyisiä yhtiöläisiä kertoo kuulumisiaan, vaikka enimmäkseen kai liikutaan kissa-koira-siivous-leipomus-matkailuaiheissa eikä työasioista puhuta. Ihan viisasta tietysti. Olen kuullut, että nykyiset viestintäohjeet ovat niin tarkat, että lipsumisesta tulee helposti sanktioita.

Juttua tuli, ja Ann-Mari pysytteli kuuntelulinjalla. Se oli oikeastaan aika helppoa. Sitä hän oli tottunut tekemään työkseen. Tällä kertaa ei tarvinnut juuri kysellä. Entisellä työkaverilla oli niin paljon kerrottavaa omasta elämästään, että tämä jätti hänet rauhaan. Pienillä välikysymyksillä Ann-Mari yllytti miestä puhumaan pelkästään itsestään.

– Millaisen ammatinvaihdoksen olet tehnyt?

– Minä olen nykyisin terapeutti ja minulla on vastaanotto Linnankadulla. Kävin ratkaisukeskeisen koulutuksen ja teen hommia eri tahoille. Asiakkaita on onneksi riittänyt ja lisäksi yksi tuttu työterveyspsykologi ohjaa minulle sopivia tyyppejä. Sieltä tulee hyvin asiakkaita.

– Etkö sinä ollut alun perin opettaja? Ann-Mari ei voinut olla kysymättä.

Mielikuva aiemmista yhteisistä työkuvioista ei vakuuttanut häntä niin paljon, että olisi tullut mieleen mennä miehen vastaanotolle. Vaikutti siltä, että kaveri luuli löytäneensä siistin sisätyön, jossa suurin riski oli peräpukamat. Ei kai se kovin harvinaista ollut, että teki työtä vain jotain tehdäkseen ja saadakseen siitä toimeentulon.

– Menin armeijan jälkeen kasvatustieteelliseen, kun sinne pääsi niin helposti, mutta ei se open homma ollut minua varten.

– Ja sitten tulit yhtiöön, jatkoi Ann-Mari.

Miehen palkkaaminen oli ollut työtapaturma. Oli hän kenties muodollisesti pätevä, mutta pelkkä omaan pussiin pelaaja. Ann-Mari muisti hyvin väännön, joka tilanteessa oli käyty ja hän oli jäänyt toiseksi. Näytti siltä, että nuori mies oli luiskahtanut jo kasvatustieteelliseen mieskortilla sisään ja todennut pian, että opettajan virassa joutuu töihin paristakymmenestä viikkotunnista huolimatta. Sama löysä linja oli jatkunut läpi työhistorian. Ann-Maria oli syytetty ennakkoluuloiseksi ja miesvihaajaksi, kun hän ei ollut pystynyt perustelemaan intuitiotaan. Sitä hän harjoitteli edelleen. Perustelemista.

– Joo, rekryhommiin, mutta eivät ne oikein olleet sitä, mitä odotin.

Ei varmaankaan, kun olisi pitänyt tehdä asiat ajallaan ja yhteistyössä muiden kanssa. Jo hänen aikanaan miestä oli keiltu eri tehtävissä, mutta oikeaa osumaa ei ollut löytynyt. Miehen golfkaverit olivat vetäytyneet rekrytoinnin jälkeen taemmas, ja nuori mies oli jäänyt henkilöstöosastolle kiertämään. Olikohan nyt joku vihdoin tehnyt ongelmalle jotain.

– Mikä sai sinut hakeutumaan terapeuttikoulutukseen?

– No, ei oikein löytynyt sopivia haasteita rekrystä eikä paikkoja muillakaan osastoilla. Sitten tuli uusi johtaja, jonka kanssa ei todellakaan voinut tulla toimeen ja päätin lähteä. Itse asiassa se oli hän, joka kerran antoi minulle terapeuttiesitteen.

Ann-Mari hymyili sisäänpäin. Joku oli ratkaissut ongelman, johon muut eivät olleet pystyneet. Kirjaimellisesti ratkaissut.

Pieni huoli kävi mielessä niiden puolesta, jotka kävivät tämän terapeutin luona hakemassa ”ratkaisua”, mutta ei voinut kuin toivoa, että mies oli vihdoinkin löytänyt motivaation ja tarkoituksen työlleen.

– Mitä sinä muuten olet tehnyt? huomasi mies vihdoinkin kysyä.

– Minäkin olen vaihtanut ammattia. Sen jälkeen, kun lähdin, tein vähän aikaa muuta, mutta sitten hakeuduin koulutukseen.

– Mikä sinusta sitten tuli?

Kun Ann-Mari kertoi, miehen leuka valahti napaan ja hän änkytti:

– Si-sinä?! Tuota en olisi ikinä arvannut. Miksi rupesit poliisiksi?

– Onpa ainakin selkeät säännöt ja kunnon työvuorolista. Ainakin teoriassa. Sen enempää tälle miehelle ei ollut tarvetta avautua.

Junan saapuessa Turun asemalle mies jäi hyttiin istumaan, kun Ann-Mari poistui jättäen jälkeensä vain häivähdyksen hajuveden tuoksua.